Gemeente Borger-Odoorn

Gespreksnotitie
Richtinggevende uitspraken eerste uitwerking coalitieakkoord 2022-2026

Onze inwoners

- Toegang tot zorg zichtbaar en dichtbij
    - Sociale Teams moeten weer meer de wijk in.
    - We gaan meer werken volgens ‘de bedoeling’; dat betekent soms ook buiten de lijntjes kleuren. Hiervoor bieden we ruimte en vertrouwen aan de inwoners en de professionals.
    - De sociale samenhang moet meer worden teruggebracht. We willen structurele overleggen organiseren met maatschappelijke organisaties, per thema en/of leefgebied.
    - De gemeente bepaalt de kwaliteit en daarmee de zorgaanbieders, onze inwoners hebben daaruit de vrije keuze.

- IJslands model[1]
    - Onze inwoners ervaren zorg en welzijn zichtbaar en dichterbij.
        - We onderzoeken of de ervaringen vanuit het IJslands model in te zetten zijn voor onze inwoners.
        - We zetten in op kwetsbare groepen inwoners, waaronder specifiek jongeren van 12 tot 18 jaar. Hierbij is aandacht voor de momenten dat jongeren wisselen van school/werk.
        - We gaan meer aan de voorkant te werk om te voorkomen dat inwoners in de problemen komen.
        - De vind- en zichtbaarheid van de zorg moet verbeterd worden.
        - Het resultaat moet meetbaar zijn.

- Armoede en Schulden
    - We willen uitzoeken hoe we mensen kunnen bereiken die ons niet weten te vinden en die wij tot op heden ook nog niet gevonden/in beeld hebben.

[1] * IJslandse model: Het IJslandse model is gericht op het creëren van een positieve leefomgeving waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Deze preventieve aanpak focust op een toegankelijk en aantrekkelijk aanbod voor sport, bewegen en cultuur met als doel het middelengebruik onder jongeren tegen te gaan en hun welbevinden te verbeteren

- We gaan leerpunten ophalen uit andere projecten in de regio (indien van toepassing) en het vertalen naar onze gemeente.
- We gaan de minimagrens in 2023 voor de periode van een jaar ophogen van 120% naar 130%. Hiermee willen we de ergste (financiële) nood bij inwoners wegnemen. Na deze eenmalige verruiming gaan we evalueren bij de begrotingsbehandeling 2024.

- Meedoen!
  - We willen onderzoeken wat goed gaat en wat beter kan bij de nieuwe Wet Inburgering.
  - We willen samen met ondernemers en sociale werkbedrijven Emco en Wedeka een langetermijnstrategie ontwikkelen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
  - De mogelijkheid van een participatie-inkomen gaan we onderzoeken. Er kan bijvoorbeeld een pilot gedraaid worden waarin mensen die iets 'terugdoen' voor de maatschappij een hoger inkomen (hoger dan de bijstandsnorm) krijgen.

Onze economie

- Versterken van het vestigingsklimaat
  - Wij zorgen voor aantrekkelijke vestigingsvoorwaarden voor (startende) ondernemers.
  - We brengen de vestigingsbehoefte van de lokale ondernemers in beeld en we gaan zorgen voor uitbreiding van de vestigingsmogelijkheden.
  - We ondersteunen/adviseren ondernemers bij vernieuwing, digitalisering, financiering en verduurzaming.
  - We zetten in op het verwerven van subsidies op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

- Ondernemersvriendelijke gemeente (dienstverlening)

- We zijn een ondernemersvriendelijke gemeente die aandacht heeft voor het lokale bedrijfsleven en laagdrempelig benaderbaar is. De focus ligt op het faciliteren van netwerken voor ondernemers, het organiseren (lokale) netwerkbijeenkomsten, nieuwsbrieven en bedrijfsbezoeken.
- We kopen MKB-vriendelijk in.

- Recreatie & Toerisme
  - We blijven ons inzetten voor de verdere ontwikkeling en kwaliteit van de toeristische sector.
  - We investeren in goede verbindingen voor fiets en e-bike voor inwoners en de toeristische sector.
  - We geven een extra stimulans aan het toerisme in het veengebied en werken hiertoe een investeringspakket uit.
  - We bekijken hoe we de samenwerking en synergie tussen SBBO, bedrijfsleven, Geopark, Hunebed Highway en Marketing Drenthe om de gemeente goed in de markt te zetten, kunnen versterken.

- Toekomstperspectief landbouw
  - We willen in samenwerking met bedrijven, belangenorganisaties en medeoverheden op zoek naar mogelijkheden en kansen voor de sector. Dat pakken we op vanuit een breed perspectief waaronder leefbaarheid, werkgelegenheid, landschap, gezondheid, afzetmarkt lokale en circulaire producten.

- Regionale samenwerking
  - We werken samen in de regio om de bestuurskracht te vergroten voor de versterking van de lokale

economie bijvoorbeeld met de Regiodeal Zuid-Oost Drenthe en BOCE.

- Arbeidsmarkt
    - We gaan het grote potentieel van onbenutte arbeidskracht in samenwerking met het bedrijfsleven ontsluiten. Dat doen we door met een open mind te kijken naar de mogelijkheden van mensen en niet naar beperkingen

Onze toekomst

- De gemeente als goed voorbeeld
    - Nieuwbouw van maatschappelijk vastgoed gebeurt klimaatadaptief, energieneutraal en gasloos. We rijden in een schoon en verantwoord wagenpark, weggen zelf lokaal op waar dan kan (zon op dak) en kopen producten die duurzaam en mens- en maatschappijvriendelijk zijn geproduceerd in Nederland en in het buitenland (Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkoop-BZK, SDG's). We verduurzamen ons maatschappelijk vastgoed. We doen boter bij de vis.
    - In de openbare ruimte zetten we in op een maximale ondersteuning van schoon vervoer (elektrisch, waterstof). We stimuleren het gebruik van de fiets (fietsplan) en in de openbare ruimte ben je als bewoner en bezoeker in staat makkelijk gebruik te maken van (openbare) laadpalen voor zowel fiets als auto.

- Gebouwde omgeving
    - Nieuwe woningen bouwen in Borger-Odoorn gebeurt gasloos, energieneutraal en onze wijken zijn klimaatadaptief. Dat is een voorwaarde om te mogen bouwen.
    - Voor 2030 leveren we in Borger, Drouwen, Valthe, het buitengebied en 2e Exloërmond een wijkuitvoeringsplan op dat beschrijft hoe deze wijken voor 2040 van de fossiele brandstoffen afkomen. Staat een nieuwe kern, wijk of buurt op dan ondersteunen we dat maximaal door samen met de inwoners, bedrijven een WUP op te stellen en te starten met de verduurzaming van woningen. Ook als dat betekent dat investeringen en de druk op de organisatie toenemen. Daarin zijn we ambitieus. Niet later dan 2030 hebben alle kernen/wijken/buurten een WUP of zijn begonnen met de uitvoer van verduurzaming. Onze focus is de verduurzaming van de woningvoorraad om zo onze doelen te halen en energiearmoede te

voorkomen, waarbij woningen met energielabel E, F en G voorrang krijgen;

- We ontwikkelen op korte termijn een integrale duurzaamheidsagenda waarbij onderwerpen als energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, en biodiversiteit in samenhang en in relatie met andere thema's als economie en sociaal domein wordt vormgegeven. Deze leidraad verschaft duidelijkheid en is ondersteunend of randvoorwaardelijk voor andere thema's.

- Opwek
    - Tot 2030 is er geen ruimte voor grootschalige opwek in Borger-Odoorn. Kleinschalige initiatieven vanuit inwoners/lokale energiecoöperaties ondersteunen we wel. Kleinschalige initiatieven hebben voorrang op grote commerciële ontwikkelaars.

Onze leefomgeving

- Wonen
  - Implementatie uitvoeringsprogramma Woonvisie, met daarbij uitwerking van de volgende thema's:
    - We gaan de bouwmogelijkheden voor de kleinere dorpen versneld onderzoeken.
    - We gaan het maximum van vier bouwlagen (bovengrens gebaseerd op de Borgerhof) strak hanteren. Afwijking voor een extra bouwlaag is mogelijk in de vorm van extra parkeergelegenheid onder de woonlagen.
    - We willen met projectontwikkelaars (bij grotere projecten) afspraken maken over een minimaal percentage van de bouw voor goedkopere huur- en koopwoningen (beneden de sociale huurgrens).
    - We onderzoeken wat de ontwikkeling zijn ten aanzien van de vraag en het aanbod naar sociale huurwoningen en goedkopere koopwoningen.
    - We onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor het beschikbaar stellen van grond waar de gemeente eigenaar van is ten behoeve van de woningbouw voor starters en mensen met een smallere beurs. Een middel kan zijn om gemeentegrond beschikbaar te stellen via een revolverend fonds, via erfpacht of met duo-koop.
    - We willen huisjesmelkers en speculanten tegengaan. Daarvoor willen we de bewoningsplicht invoeren.
    - We willen intensievere contacten met de woningcorporaties en huurdersverenigingen met als doel de prestatieafspraken nog beter aan te laten sluiten bij de woonbehoeftes binnen onze gemeente.
    - We geven ruimte om te investeren in het experimenteren met nieuwe woonvormen.
    - We hebben oog hebben voor ondermijning bij onrealistische bouwplannen die mogelijk worden gebruikt om crimineel geld wit te wassen.

- Openbare ruimte
    - Bij herstructurering hebben we ook aandacht voor het versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte. Waar herstructurering of nieuwbouw plaatsvindt willen we ook de bijbehorende openbare ruimte kwalitatief inrichten. De middelen hiervoor moeten komen uit incidenteel beschikbare gelden.
    - We verhogen het onderhoudsniveau gemeentebreed niet, maar kijken wel naar areaaluitbreiding.
    - Als kernen een hoger onderhoudsniveau willen dan de gemeente hanteert, dan kunnen de dorpen daarvoor het dorpsbudget gebruiken. De gemeente blijft wel het basis onderhoudsniveau bieden.

Onze portemonnee en dienstverlening

- Financiële keuzes
    - We willen meer evenwicht in de investeringen op het zand en in het veen. Dat geldt voor nieuwe investeringen en voor onderhoudsbudgetten.
    - We gaan onderzoeken hoe we de Leges Omgevingswet kostendekkend kunnen invoeren (denk aan WKB).
    - We maken het IHP voor onderwijs onderdeel van het MIP om een goede basis te hebben voor het maken van beleidskeuzes.
    - We kijken naar mogelijkheden om de gestegen kosten op te vangen zoals afschrijvingstermijnen en cofinanciering.
    - We zetten de extra OZB verhoging in als algemeen dekkingsmiddel van alle wensen in de begroting.
    - De verhoging van toeristenbelasting zetten we in als algemeen dekkingsmiddel, waarbij wel kan worden gedacht aan de aanleg van fietspaden, het verfraaien van centra en extra parkeerplakken.
    - We onderzoeken het instellen van een leefbaarheidsfonds voor het leefbaar houden van de dorpen.

- Organisatieontwikkeling
    - In dienst nemen van (nieuwe lichtingen) trainees willen we ook de komende jaren stimuleren.
    - Er is sprake van grote krapte op de arbeidsmarkt. We vinden het van belang om te onderzoeken of we hier in regionaal verband nog beter op kunnen inspelen. Om te voorkomen dat incidentele arbeidsintensieve taken die op ons afkomen ten koste gaan van de inzet op bestaande taken, zoeken wij eerst naar mogelijkheden om dit op te lossen binnen de samenwerkingsverbanden. Pas daarna kijken we naar externe inhuur.

- Inwonerparticipatie
    - Wij stellen bij onze besluitvorming steeds de inwoner centraal. Dat doen we door de visie op participatie, zoals die door de raad is vastgesteld, in praktijk te brengen. Dit betekent dat we bouwen aan

een nieuw samenspel tussen gemeente en inwoners; we gaan hun kennis, denkkracht en initiatieven benutten of ondersteunen door hen consequent en vroegtijdig mee te laten weten, denken, doen of beslissen.

- Dienstverlening en communicatie
    - We zijn 'maximaal dienstverlenend', met daarbij oog voor wat de wens is van de klant (menselijke maat). We zijn een plattelandsgemeente en profileren ons ook zo in onze dienstverlening. Daarbij houden we ook duidelijk de kosten en baten voor ogen.
    - We willen onderzoeken waar we ons palet aan communicatiemiddelen kunnen verbreden op een manier die past bij (de behoeften van) onze inwoners. We bekijken dus nadrukkelijk vanuit het oogpunt van klanten waar we op willen inzetten. Daarbij houden we ook duidelijk de kosten en baten voor ogen.
    - We vinden jongerenparticipatie belangrijk. Hierbij kijken we naar middelen die bij hen passen. De jongerenraad waarderen we, maar hoeft niet hét middel te zijn.